

PERSSCHOUW

De nagedachtenis van ds. J. E. Vonkenberg.

Enlangs werd in één onzer bladen geschreven over wijlen ds. Vonkenberg. Waar het was, weet ik niet meer.

Thans wordt in Calvinistisch Jongelingsblad, naar aanleiding van de synodocratische poging, om hem te annexeren voor het verraad ook van dr. K. Dijk, iets over wijlen ds. Vonkenberg gezegd, dat we weten moeten. Wat het verraad van dr. Dijk betreft, de heer Zijlstra zegt tot hem:

Toen ik aftrad als voorzitter (van den Jongelingsbond, K. S.) meende ik met vertrouwen den voorzittershamer te kunnen overgeven aan Dr. K. Dijk, omdat ik toen niet anders kon denken, dan dat ook hij de gevaren zag, die ons gereformeerde leven bedreigden. Ook toen, Gevaren, waartegen ik een kwart eeuw reeds wel met alle macht vocht, ik hoopte dat Dr. Dijk dien strijd zou voortzetten, ook in den bond.

Ik bedoel dit gevaar: de overheersching van heel ons gereformeerde leven door de zeer ongereformeerde, valsche mystieke strooming, laat ik zeggen door de vrome lichtsinigheid van de Wiersinga's, Overduins, Prinsen, Bavinks en nu Lustighelds enz.

Ik bestreed nimmer personen, altijd beginselen en gedragingen.

En Dr. Dijk weet zeer goed, wie ik toen, ook in Amsterdam, tegen mij had.

Welnu — het zijn die mannen, die in de gereformeerde synoden nu de overwinning hebben behaald, anders dan in de dagen van Geelkerken, toen zij verloren en haastig retireerden.

En deze mannen hebben nu den weg vrij, het kerkelijk en politiek leven tot in den grond te bederven. Ik denk nu alleen maar aan de zending en ons Indië.

En Prof. Dr. Dijk heeft helans aan dat alles gaarne meegedragen. Hij heeft het goed gezelschap van voorheen verlaten, maar wat erger is, mannen als Prof. Greijdanus, Prof. Schilder, Holwerda, Veenhof, Ds. van Dijk en zoovelen meer, zijn vriend ook in den bond van voorheen, uit de gereformeerde kerken geworpen, de sleutelmacht in haar volle kracht op hen toegepast, hen de grootste mogelijke smaadheid aangedaan, om voorts met al die andere dwaalgeesten op te trekken.

En thans wordt de bond, ja werden de drie bonden overgegeven aan de leiding van den heer Ad. Kuiper, die dit alles naar zijn innige overtuiging naar den afgrond voert, met nationale en internationale banden.

En wat ds. Vonkenberg betreft: de heer Van Oord, bondsvoorzitter, zegt:

Op onze Bondsdag zullen we dankbaar gedenken hoe voor 60 jaren de Heere den jongen Vonkenberg riep tot het werk onder de Geref. jeugd.

Ik heb mij in den laatsten tijd nog al eens bezig gehouden met de historie van den Bond en ik heb mij verwonderd over de geniale greep of beter gezegd over de geloofsvisie van Vonkenberg om den jeugdarbeid te brengen in het Geref. spoor.

Hoe heeft hij met De Lange en Philipse in de eerste jaren geworsteld tegen het Ned. Jongelings Verbond, dat het Geref. jeugdwerk wilde voeren in de wateren van een algemeen christendom, waar de vaste grondslag van het Woord Gods en de belijdenis der Vaderen werd miskend.

Hoe heeft hij gevochten tegen den oncalvinistischen geest van het revell, dat de Kerk hoogstens kon waardeeren als heilinstituut, maar zich liever opsloot in vrome kringetjes, waar het mysticisme werd gevoed en tenslotte de bakermat is geworden van de ethische...

Zie tegen dezen geest heeft Vonkenberg gestreden en z'n profetische roeping vervuld. Dit willen wij op onze Bondsdag herdenken.

Niet om Vonkenberg als „onze man“ voor onze wagen te spannen. Maar om waarschuwend te laten zien, hoe gevaarlijk het in de Kerk is; dat die staat toe moet zien, dat hij niet valle, om biddend te strijden tegen den geest der dwaling, die vandaag rondgaat als een brieschende leeuw om Gods werk te verwoesten.

Even later:

Als Ad. Kuiper en Prof. Dijk en heel de Bond uit vrees, dat wij Vonkenberg zouden willen annexeren als partijganger voor onze zaak, het uitroepen en op hun Bondsdag luide zullen uitroepen „Vonkenberg is van ons en wij gaan voort in zijn lijn“, dan zeg ik: dit is onwaarschijnlijk; dit is historie-vervalsing. Heel het leven van Vonkenberg in z'n beste tijden was een moeilijke worsteling tegen den oncalvinistischen geest, die bij U vandaag den toon aangeeft. Denk alleen maar aan de Synode te Eindhoven.

Tegonover Vonkenberg's profetie Dijk's clubgehoorzaamheid:

En nu het afscheid van Prof. Dijk.

Ik weet, dat er ook bij hem zorg is over de decadentie in de hedendaagsche Geref. Kerk.

Maar niet het jeremiëren daarover blijft uit, maar wel het profiteren en het coquetteeren met Bavink, Verkuy! e.a. gaat door.

Met algemeene stemmen in Eindhoven aangenomen ook met de stem van Prof. Dijk en een psalm tot slot, vanwege de eenparigheid en de rijke vrucht daarvan.

Ik wenschte wel van heeler harte, dat Prof. Dijk zag waar de ellende begint. Bij het huis Gods. Er is een ban in zijn leger. Gods volk heeft men uitgestoot en daarmee zijn niet alleen menschen beledigd, maar Christus is beledigd en Prof. Dijk was hierin de groote voorganger. En hoe dikwijls heb ik hem daarvoor gewaarschuwd.

In zoo werden nadien de kerkzonden al hooger opgestapeld, dag in dag uit, zoodat de kerk niet meer gezien wordt.

Maar geen dageraad zal aanbreken, indien dit niet ootmoedig voor God en menschen beleden wordt en verzoening gezocht bij Jezus Christus, den eenigen Bisschop van Zijn Kerk.

En nu nog even de Heer Zijlstra:

En nu de verhouding tot Vonkenbergs nagedachtenis.

Als de heer Dr. K. Dijk dit verlangt, ben ik allen dag bereid de geschiedenis van de laatste jaren van Vonkenbergs arbeid voor den bond te schrijven. Ik zelf heb er geen behoefte aan.

Maar als hij over Vonkenbergs werk wil roemen met de bedoeling zich zelf als zijn groote vriend in de hoogte te steken, dan pas ik daarvoor.

Mijn vriend van Oord heeft terecht gezegd: wat gij over de vereering van Ds. Vonkenberg bazelt, is het bouwen van de graven der profeten. De Joden deden dit, terwijl hun vaderen die profeten hadden gedood. Daar zijn thans menschen, die het graf van dezen profet bouwen, terwijl zij druk bezig waren dien profet zelf mee om het leven te brengen.

Als er één in den bond is geweest, die Ds. Vonkenberg in de moeilijkste jaren van zijn bondsleven heeft gesteund, dan ben ik dat. En dat heeft Ds. Vonkenberg altijd erkend. Laten zijn kinderen getuigen.

Ik heb verschil met Ds. Vonkenberg gehad. Het was zeer eenvoudig van aard. Hij bestreed als redacteur van het Jongelingsblad fel de politiek van minister Colijn. Ik wilde hem het recht daartoe geenszins ontzeggen. Maar de verantwoordelijkheid er niet voor dragen. En daarom stelde ik hem voor, dat ik zou heengaan als voorzitter. En daarop heeft Ds. Vonkenberg gemeend zelf te moeten heengaan.

Maar ook sedert dien, heb ik altijd den naam van Ds. Vonkenberg, die later de gemeenste aanvallen had te doorstaan van lieden, die onze geleerden geheel verlieten — en daar stond Dr. Dijk algeheel buiten — met al mijn kracht verdedigd. En onze persoonlijke vriendschap bleef ongeschonden.

Maar laat nu Dr. Dijk niet net doen, alsof hij eigenlijk het recht heeft om over Vonkenbergs werk te juichen. Dit staat mij zóó geweldig tegen, dat ik ditmaal niet zwijgen kon.

En als hij nu zegt: zijn wij van Vonkenbergs confessionele opvattingen afgeweken, wandelen wij niet in zijn lijn? enz., dan zeg ik: hoe Ds. Vonkenberg gestaan zou hebben in de huidige reformatie der kerk dat weet ik niet. Misschien wel aan den kant van Dr. Dijk. Wie zal het zeggen? Maar het is ook niet de vraag, of men in Vonkenbergs weg wandelt. Deze verheerlijking van Ds. Vonkenberg doet mij denken aan wat keizer Wilhelm tot zijn soldaten zei, die naar China vertrokken, om de bokkers te weerstaan. Gij zult, zeide de Keizer,

later eens voor mijn grootvader in den hemel moeten paradeeren.

Niet Vonkenberg zal ons voor zijn rechterstoel dagen, maar wij zullen, wat wij deden, ook in ons bondsleven, hebben te verantwoorden voor onzen Koning en Heere, Jezus Christus.

Ook ik waag me niet aan speculaties over de vraag, wat ds. Vonkenberg zou gedaan hebben, als hij had meegemaakt, hoe wij zijn verraden in 1944. Wel wil ik dit zeggen: ik weet, uit zijn eigen mond, hoe volkomen zijn inzicht was in de verwoestende leiding van dr. H. H. Kuiper en in de voortvretende kanker van de linksche lieden, die vandaag, centrum of geen centrum onder hun beheer, de „gereformeerde kerken“ verwoesten en in de hand knijpen, dat de Reformatie-groep door H. H. K. is weggevoerd. En ik houd Vonkenberg's naam in ere: hij heeft A. Kuiper veelzins gepopulariseerd, maar wie heeft dat niet gedaan? Hij was echter eerlijk genoeg, om, toen de critiek opkwam, haar schriftuurlijkheid te erkennen, en m'n genoeg om naar die erkenning o o k t e h a n d e l e n, zelfs tegen zijn naaste vrienden. Hij was leider, en geen balanceur.

K. S.

KERKNIEUWS

— Ds. J. H. v. d. HOEVEN woont thans: Emmastraat 82, Meppel. Telef. 726.

— STUD. K. BRUNING woont thans: Assendorperstraat 165, Zwolle.

— RIJSWIJK. Kerkeraad: D. F. Romeijn, Jan v. Beersstraat 5, Den Haag-Zuid.

— HALLUM. Kerkeraad telefonisch te bereiken onder nr. 279 t. n. v. H. Mulder.

— HOUWERZIJL. Kerkeraad: M. Pool, E 128; Diaconie: J. H. Klunder, Houwerzijl post Zoutkamp. (De adressen, vermeld in het Handboekje 1948, vervallen.)

— DE ZAAK DS. v. HERWIJNEN. De classis Enschedé behandelde de zaak-ds. W. G. F. v. Herwijnen, in verband met ingekomen stukken van de classis Zeeland, die opkwam tegen het besluit van de part. synode van het Zuiden, volgens welk ds. v. Herwijnen behoort ontvangen te worden door de kerken als dienaar des Woords, waarvan deze classis in appel zal gaan, omdat zij deze zaak in strijd acht met artikel 30 K.O., alsook van de kerk van Enschedé, om adhaesie aan haar besluit ds. v. H. vooralsnog niet te erkennen in afwachting van nadere inlichtingen. Het voorstel-Enschede werd door de classis aangenomen. — De classis Noord-Brabant-Limburg behandelde een voorstel van de kerk van Maastricht, om de part. synode te verzoeken het door haar genomen besluit inzake het wederontvangen van ds. v. H. terug te nemen en de zaak opnieuw aan een onderzoek te onderwerpen, wijl het besluit niet met voldoende eenparigheid genomen was en de bezwaren tegen de handelingen en leeringen van ds. v. H. onvoldoende onder oogen zijn gezien. De classis verwierp dit voorstel echter met meerderheid van stemmen.

— KAMPEN. De kerkeraad besloot den minister van verkeer een request te zenden ten einde met het oog op het vervoer van kerkgangers op Zondag dispensatie te verkrijgen van het verbod Zondags auto te rijden. Hij zal dat doen onder verwijzing naar artikel 36 der belijdenis, waar het ambt der overheden wordt omschreven conform den Woorden Gods „om het koninkrijk van Jezus Christus te doen vorderen, het woord des Evangelies te doen prediken, opdat God van een legelijk gediend en gediend worde, gelijk Hij in Zijn woord gebiedt“.

— ZUIDWOLDE (Dr.). De kerkeraad alhier is er in geslaagd een geschikt terrein te koop, vlak naast het nieuwe kerkgebouw, voor den bouw van een pastorie.

Moest, door gebrek aan huisvesting, eerst gewacht worden met het beroepen van een eigen herder en leeraar, thans is dit beletsel weggenomen en gaat deze gemeente over tot het beroepen van een eigen predikant.

JANWILLEM VAN DEN BERG, Phys. Drs en

JOKE M. C. FLEURKE,

delen U mede, ook namens hun Ouders, dat zij, zo de Heere wil, Vrijdag 14 Mei in het huwelijk zullen treden.

De kerkelijke bevestiging zal plaats hebben om 4 uur, in de Noorderkerk, door de Weleerw. Heer Ds. D. van Dijk.

Receptie: van 6—7.30 uur in Restaurant „Riche“.

Groningen, Mei 1948. Tuinbouwstraat 37a.

Wij kunnen U leveren TINNEN AVONDMAALSTELLEN EN DOOPVONTEN (ook losse onderdelen) Vraagt prijs

FIRMA J. KROONENBERG „Het Huis voor Geschenken“, Westzijde, Zaandam, Tel. 3664

VERSCHEENEN:

HET HANDBOEK

ten dienste van

De Gereformeerde Kerken in Nederland (onderhoudende art. 31 K.O.).

voor het jaar 1948.

onder redactie van PROF. DR. K. SCHILDER.

Prijs ingenaaid f 1.50; gecartonneerd en met wit papier doorschoten (voor te maken aant.) f 2.50

Verkrijgbaar bij Uw Boekhandelaar en bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. GOES — Giro 36000.

ANTIQUITEITEN

zoals Tegels, Meubelen, Tin- en Koperwerk, Doe-ken, enz., koopt en verkoopt

Kunsthandel OUD-HOLLAND,

eig. J. van Dijk, ROTTERDAM,

Claes de Vrieselaan 80a,

Telefoon 34668.

Copiërinrichting „ECCLESIA“

Kon. Emmakade 194

DEN HAAG

Telefoon 39.84.92

yervaardigt Uw

Gestencilde Kerkbladen

Vraagt proefnum-

mers en prijs.

KAMPEN OP „HORLOO“, het prettige kamp bij Ermeloo (electr. licht, str. water). Geopend van Juni tot November. Pracht omgeving, dennebossen, heide, zee, natuurbad. Vraagt prospectus bij: W. DICKE, Eendenparkweg 37, Ermeloo(G.)

Jonge vrouw, 32 jaar, alg. ontw., zoekt plaats als

JUFFROU VOOR DE HUISHOUDING,

in gezin met kinderen, waar de huisvrouw ontbreekt. Brieven onder No. 344, Bureau „De Reformatie“ te Goes.

Nog altijd

zijn er wat exemplaren van EEN THEATER IN DACHAU, door Ds. H. KNOOP, te verkrijgen. De prijs is slechts f 3.90. Bestel het bij Uw boekhandel of bij de uitgevers:

Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes.

Wij hebben nog een kleinen voorraad van het boek van Dr. SCHIPPERS:

VAN DEN DIENST DES WOORDS

Prijs gebonden f 3.50.

Verkrijgbaar in elken Boekhandel en bij

Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Giro 36000.

LAAT NU UW JAARGANG „DE REFORMATIE“

INBINDEN

f 3.— per jaargang.

Register wordt bijgeleverd.

BOEKBINDERIJ VAN KUIJK Zalmstraat 1 — Scheveningen

Gevraagd:

EEN FLINK MEISJE

voor winkel en huishouding. Bakkerij NIENHUIS, Oudestraat 26, Assen.